

בית הכנסת היכל שלמה – ושיכון פא"י

ר' שמעון ביניש זצ"ל עבר את מחנות השואה נותר בודד בעולמו, אבל לא ברוחו היה חזק באמונה מאוד, עלה לארץ ישראל והגיע לקרית אתא. – כיצד הגיע לקרית אתא, חבר של דוד ישעיה דידקביץ. אהוב מאוד על הרב מנדלזון. הכיר אותו מחו"ל. קרה לו לבוא לצריף של דמבינסקי. הכנסת אורחים של דידקביץ.

כאן בקרית אתא היה מנהל סניף פא"י בקרית אתא, מה זה היה סניף? שיעורים, פעילויות ועוד.

ובהמשך חייו הפעיל בקרית אתא פעילות עניפה ועצומה של יהדות, מדרשות ערב, מתמידים, מועדני ערב לבנים וגם לבנות, רבים מהתושבים בעיר חייבים לו חייהם הרוחניים.

בין מפעילי המועדנים אלו היה צחי ויסגלס מנכ"ל חב"ד עד היום, ויחיאל אבני מנהל הכולל בית וועד לחכמים. גם גב' נינה עמר היתה מפעילת מועדנית לגרזינים.

גם לאחר שעבר לניו יורק עקב נישואיו השניים, המשיך לנהל את המועדנים בעיר על ידי שהיה משיג להם תמיכה על ידי התרמות שהיה משיג מארה"ב.

לר' שמעון היה חבר מהמחנות בקאופרינג ושמו 'שלמה', שניהם חלו במחלת הטיפוס ולאחר שר' שמעון הבריא, הוא התמסר לרפאות של ר' שלמה יוסף הלהולץ.

שלמה יוסף זכה לראות בגאולה ביחד עם ר' שמעון בי"ד איר תש"ד. אולם המלחמה נתנה בו את אותותיה והוא חלה ואושפז בבית החולים שליד מינכן, כאשר ר' שמעון מבקר אותו לעתים תכופות. לאחר מכן עלה ר' שמעון לקרית אתא, ושלמה נשאר בגרמניה פתח שם בית מסחר. בח' בטבת תשי"ג נפטר שלמה בן 47 בלבד ללא ילדים וצאצאים.

לאחר פטירתו הודיעה אלמנתו לר' שמעון ביניש כי בעלה הקדיש בצוואתו סך של כ 24 אלף לירות עבורו כהכרת טובה על ידידותו החמה ועל המסירות לצידו במחנות העבודה.

ר' שמעון הודיע לה, כי הוא מסרב לקבל את הכסף באופן אישי, אמנם הוא מסכים לקבל את הכסף עבור צרכי ציבור – מפעל ציבורי שישא את שם המנוח.

לקראת ראש השנה תשי"ד באה אלמנתו לביקור, ובאותה הזדמנות רכשה את המגרש שברחוב 'יהודה הלוי מספר 9, עבור בית הכנסת שבקרית אתא. השטח היה 990 מ"ר והמחיר היה 1200 לירות.

בהקמה

איש חזון ובעל מעוף גדול היה ר' שמעון ביניש, וביקש לבנות בית כנסת גדול ומהודר, לא 'שטיבל' כפי שניסו אחדים מאנשי הציבור להניאו, עליהם כתב ביומנו: 'מה לעשות, אנשים קטנים אינם יכולים להתרומם קצת ולהתייחס בחיוב לדבר גדול'. ואכן בית הכנסת שהוקם היה באותו זמן מהמפוארים ביותר שנבנו בארץ ישראל.

בחורף תשי"ד החל ר' שמעון לטפל בהקמת בית הכנסת. לרגל זה החל לנהל יומן יומי, באמצעותו ניתן לעקוב אחר כל השלבים של הקמת בית הכנסת. במשפטים ספורים שכתב בכל יום, הוא מתמצת את פעילותו היומית. התנהלותו בין מהנדסים, קבלנים, בנאים, נותני עצות ועוד, והכל בזריזות ובמהירות שיא, למרות היותו מחוסר ניסיון לחלוטין בתחום זה, ולמרות שרוב שעות ביום עבד למחייתו בבית חרושת 'אתא'. כהכנה לכך, נסע ר' שמעון ברחבי הארץ, להתרשם מבתי כנסת, ארונות קודש, צבע, תאורה, קישוט וציוד, והוא אגר את הכל בזיכרונו וביומנו המפורט.

והוא הספיק המון: כבר בר"ח ניסן תשי"ד התקיימה חגיגת הנחת אבן הפינה. ביום ראשון י' תמוז, יצקו את הגג, ובחודשים אב-אלול עבדו על חשמל, אינסטלציה, טיח, ריצוף ונגרות, ולראש השנה של שנת תשט"ו, היה הבית משוכלל בהדרגה.

ר' שמעון לא גילה לכולם שבאמת הכסף היה מיועד בעיקרו בעבורו, אלא אמר לכולם שזה תרומתו של אשת המנוח. וכך הסתיר את ההקרבה הגדולה שהקריב באותם ימי צנע.

הגבאי השני – הרב ברמן

הרב ברמן שימש כרב בית הכנסת במשך כארבעה עשורים (תשל"ד -), מאז שר' שמעון הפקיד בידיו את בית הכנסת, כשנאלץ לעזוב את קרית-אתא לאחר פטירתה של זוגתו ונישואיו בשנית אז עבר לגור בחו"ל. הרב ברמן יליד אמריקה נישא בארץ בשנת תשכ"ז, ולאחר נישואיו חזר לארה"ב כדי לסיים את לימודי ההוראה, ולאחר שנים שב ארצה.

סיפור הקשר שלו עם 'היכל שלמה' נשמע ציורי, וכפי שהוא מספר לנו בסיוורנו עמו ב'היכל שלמה': "חזרנו לארץ בחודש אב תשל"ג. מהסוכנות הציעו לי משרה של מגיד שיעור ב'שדה יעקב' ומקום קרוב להתגורר בו - בקרית-אתא. בשבת הראשונה שלי בקרית-אתא, דומני שהיתה זו שבת פ' ראה, הלכתי בשבת אחר-הצהריים לטייל בסביבה כדי למצוא מקום תפילה קרוב. הגעתי לרח' יהודה הלוי, והנה פוגש אותי ר' שמעון בניש, נותן לי שלום עליכם במאור פנים ומתעניין מהיכן אני, מה מעשיי ועוד שאלות שגרתיות. ואחר אומר לי: 'אולי אתה רוצה להשתתף בשיעור שמתקיים עתה?'. התעניינתי במה השיעור, והוא השיב לי כי הוא מלמד בספר 'תפארת שלמה'.

"בתום השיעור", נזכר הרב ברמן ברגע החיבור שלו עם 'היכל שלמה', "פונה אלי ר' שמעון ושואל: 'היכן אתה מתפלל?'. עניתי כי אני מטייל בסביבה כאן בחיפוש אחר מקום להתפלל בו. 'יש כאן ממול בית כנסת', אמר לי ר' שמעון והצביע לעבר בית הכנסת 'היכל שלמה' הסמוך לביתו, 'ואתה מוזמן'. אני נכנס ור' שמעון שואל אותי: 'אתה יודע לקרוא בתורה?'. השבתי בחיוב, למרות שלא הכנתי את הקריאה. 'אם כך - תקרא', הורה לי ר' שמעון. אחר-כך נותרתי לסעודה שלישית ור' שמעון כיבד אותי לומר דברי תורה, ואמרתי... זה היה המפגש הראשון שלי עם 'היכל שלמה' ונותרתי בו עד היום".

מתי התמניתם לרב בית הכנסת?

"בעיצומו של אותו חורף תשל"ד, הזמין אותי ר' שמעון ערב אחד לביתו ואמר לי: 'תראה, אני עומד לעזוב בקרוב את קרית-אתא עקב נישואי, וברצוני להפקיד בידך את ההנהגה הרוחנית של בית הכנסת... ואני מבקש ממך: תשמור לי על בית הכנסת. ניסיתי להתחמק ואמרתי: 'ר' שמעון תשמע, יש לי ילדים קטנים בבית. ואני גם מלמד בישיבה', אבל גם אני חשתי שעתידו של בית הכנסת קרוב מאד לליבו, והסכמתי. ומאז... כבר למעלה מארבעים שנה... אני הרב והחזן... ועוד תפקידים שונים..."

ר' שמעון נתן לכם הוראות לתפקיד?

"בהחלט", משיב הרב ברמן. "נקודה חשובה בהנהגת בית הכנסת העביר לי ר' שמעון, על קביעת עתים לתורה. 'בבית הכנסת חייבים להיות שיעורי תורה קבועים', אמר לי והוסיף: 'המתפללים חייבים להשתתף בהם, מי במעט ומי בהרבה, ואתה חייב לעמוד על כך'. ואכן, השיעור הקבוע בדף היומי נוסד על ידי ר' שמעון עוד בשנת תשט"ו, בחודש הראשון לחנוכה 'היכל שלמה'. הוא עצמו היה המגיד-שיעור הראשון והתמיד בזה יותר משני מחזורים. השיעור נאמר על ידו כל יום בשעה 5:30 לפנות בוקר. אחרי שר' שמעון עזב, נותר שיעור דף היומי בערב שנמסר על ידי הרה"ג ר' מוטל ארזון ז"ל. וכיום, ממשיך את השיעור הנוכחי הרב חיים

וינשטוק הי"ו, שכבר סיים עם הציבור כאן בבית הכנסת מחזור של הש"ס כולו שנמשך על פני שבע שנים".